Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 6 r. — k.	8 k. p. 4 r. 10 k.	4 k. p. 2 r. 10 k.
11 „ „ 5 „ 60 „	7 „ „ 3 „ 60 „	3 „ „ 1 „ 60 „
10 „ „ 5 „ 10 „	6 „ „ 3 „ 10 „	2 „ „ 1 „ 10 „
9 „ „ 4 „ 60 „	5 „ „ 2 „ 60 „	1 „ „ — „ 60 „

Wäljamaale aaſtas 12 r.

Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni. Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Kõik kaaſtööd wõetakſe waſtu. Iga käſikirjal peab kaaſtöölise täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſi mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 4 kop.

Kuulutuſte hind: nonpareille-rida 25 kop. 4 küljel, lehe esiküljel 1 rbl. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

Nr. 121 (448). Petrogradis, pühapäewal, 29. (11.) mail. **1916. a.**

Neid austatud lugejaid,

kellel tellimiſe aeg 31. maiga lõpeb, palume raha makſmiſega rutata, et leht 1. juuniſt neile korralikult kätte läheks.

Leht makſab 1. juuniſt aaſta lõpuni 3 r. 60 kop.

Talitus.

Suwe kuudel 1. juunist algades on „Pealinna Teataja" kontor tellimiſte ja kuulutuſte waſtuwõtmiſeks **awatud kella 10 hommiku kuni kella 4 p. l.**

Talitus.

Kewade helid.

Põrutaw muusika müriseb kodumaa rajal,
Tungib ju läbi meil lihast ja üdist ja luudest,
Surmalaul kostab seal tuhandeist raudistest suudest
Päewal ja öösel ja õhtul ja hommiku ajal.

Pilwed on pisaras, ojad on punased werest,
Tulised wälgud täis häwitust, lõhkuwat iha,
Külwawad laiali rahwaste põlewat wiha,
Tõusewad üles küll metsast, küll mägedest, merest.

Leinates päikene suitsusse peidab seal palge,
Nagu ei tahaks ta waadata riidu ja kära.
Taewa all kahwatab öösiti tähtede sära,
Surmawast tulest on ümbrus nii kohutaw-walge.

Kokku ja langemas aegade julgustaw kuju,
Palju, liig palju on ilmale aadrit ju lastud.
Mured on müürina, kuhu sa iganes astud,
Asjata otsid weel selgust ja tõusewat tuju.

Arwata noorust ja jõudu surm armuta lõhub,
Hingelik mõiste on siiski kui rööbastest wäljas,
Surmatuks arwatud metsikus ärkanud, näljas
Otsimas saaki ja painjana südameid rõhub.

Ainult weel kewade helides waikineb walu,
Looduses elutung ennast kui endiselt näitab,
Tundmusi ergutab, meeli nii magusalt täidab,
Otsekui kuuleks hing ammugi unnund laulu.

18. 5. 16. Jakob Liiw.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja, Keiſri Majeſtet ſai eila Prantſuſe wabariigi preſidendilt järgmiſe telegrammi:

„Wene wägede hiilgaw wõit annab liitlaſte ſtaabide poolt kawatſetud ühiſele tegewuſele tugewa tõuke üleüldiſe edu poole.

Kuna Prantſuſe wäed Verduni ees kõikumata wahwuſega ſakslaſte mitmekordſed tormijookſud tagaſi lööwad, annawad Teie Kõrguſe mehiſed wäed meie waenlaſele weriſe hoobi.

Prantſuſmaa wäriſes rõõmu pärast ſelle õnneliku teate ſaamiſel ja ma palun Teie Kõrguſt minu kõige palawamaid õnneſoowiſid Teile ning Teie ſõjawäele waſtu wõtta.

Raymond Poincare."

Lääne wäerinnalt.

Kindral Bruſſilowi wäed jätkawad pealetungimiſt ja waenlaſe tagaajamiſt.

Waenlaſe eelwägedega wõitluſt pidades lähewad meie wäed üle Störi jõe niihäſti allpool kui ka pealpool Lutski.

Üle jõe läinud wäeoſad ajawad waenlaſt taga, kes wäe ſeljataguſtel ſeiſukohtadel püüdis peatama jääda.

Galitſias, põhja-ida pool Tarnopoli, Gljatki ja Tſebrowi piirkonnas on palaw wõitlus käimas kõrguſtikkude pärast, mis käeſt kätte käiwad.

Belgia ſoomuſtatud maſinad awaldawad tugewat toetuſt meie wägedele. Waenlaſe wägedeſt läbimurdmiſe tagajärjel ſaime alumiſe Strõpa piirkonnas kindluſtatud ſeiſukoha Strõpa ida kaldal kätte.

Täna, 28. mail, koidikul läkſid meie wäed Butſhatſhi linna ning pealetungimiſt Dnjeſtrit mööda arendades wõtſid nad Stſanka küla ära.

Potok—Zlota külas wõeti ſuur ſuurtükkide park waenlaſelt ära ühes laengutega ja patrunitega. Pealetungimiſt jätkatakſe.

Eilſetes wõitluſtes wõeti uueſti wangi 97 ohwitſeri ja ligi 5500 alamwäeliſt ning ſaadi ſaagiks 11 ſuurtükki.

Terwel ſõjaoperatſioni keſtwuſel on üleüldiſe wangi wõetud 1.240 ohwitſeri ja ligi 71 000 alamwäeliſt ning ära wõetud 94 ſuurtükki, 167 kuulipildujat ja 53 pommiheitjat. Peale ſelle on weel palju muud ſõjaſaaki ſaadud.

Düüna wäerinnal walitſeb kohati ſuurtükitule wahetus. Öõl waſtu 27. maid awas ſakslane Düüna wäerinnal mitmes kohas tugewa ſuurtükkide ning miiniheitjate tule.

Krewo küla piirkonnas (lõuna pool Smorgoni) katſus waenlane mitu korda meie kaewikutele ligineda, aeti aga tulega tagaſi.

Ogini kanalil walitſeb elaw tulewahetus.

Kaukaſia wäerinnalt.

Trapeſundi piirkonnas lõid meie wäeoſad waenlaſe lääne pool Platana mäge ſeiſukohtadelt wälja.

Türklaſte waſtu-tormijooks löödi tagaſi, waenlane ſai ſuurt kahju.

Lääne ſõjawäli.

Paris, 27. mail.

Maaſi jõe pahemal kaldal wõtſid waenlaſed päewa jookſul mitu tormijookſu ette „304" kõrguſtiku juures; kaks korda jookſid nad tormi lääne pool kõrguſtikku ja niiſama palju ka lõuna-lääne pool, ſealjuures põlewat wedelikku tarwitades, kuid kuulipildujate ning ſuurtükkide tulega lõime need tormijookſud tagaſi.

Maaſi jõe paremal kaldal arendaſid ſakslaſed kaunis tugewat ſuurtükituld terwes piirkonnas lõuna pool Thiaumonti mõiſat, niiſama ka Chapitre'i metſa ja Doumini waſtu, lõunapoolſes Danlon ſektoris.

Siin ei wõtnud waenlane päewa jookſul mingit tegewuſt jalawäega ette.

Paris, 27. mail. Õhtune ametlik teadaanne:

Vogeſides aeti waenlaſe tugew maakuulajate ſalk Hartmannsweilerkopfi juures püſſitulega laiali.

Paris. 28. mail. Havaſe agentur teatab:

Wõitlus Verduni all keſtab edaſi, kuna waenlane küll ühel küll teiſel Maaſi kaldal waheldamiſi tormijookſuſid toime paneb.

Paremal kaldal ei katſunud waenlane Vaux fordiſt pealetungida, kuid atakeris meie ſeiſukohti Thiaumonti juures. Tal ei läinud aga korda meie ſeiſukohti paremat kätt nimetatud mõiſat ära wõtta.

Maaſi pahemal kaldal katſuſid ſakslaſed wiis korda lõuna-ida pool „304" kõrguſtiku kallale tungida. Wõitlus läks ſiin wäga käredaks, kuid põlewa wedeliku tarwitamiſe peale waatamata pandi waenlaſe peale tungimine meie 75-millimeetr. kaliibriliſte ſuurtükkide tulega ſeiſma.

Havres. 25. mail. Belgia ametlik teadaanne:

Peale hariliku ſuurtükitulewahetuſe ei juhtunud Belgia wäerinnal midagi ſilmapaiſtwamat.

Jtalia ſõjawäli.

Room, 27. mail. Jtalia peakorteri ametlik teadaanne:

Adige orus oli ſuurtükitule wahetus, meie tuli lõhkus waenlaſe ſõjamoona ladudes Antekenis (Val-Arſis) plahwatuſi ja tulekahjuſid.

Poſino-Aſtico wäerinnal wõtſid waenlaſe kolonnid 25 m. tormijookſu ette San-Ubaldo ja Vel wahel, Monte Gere ja Monte Brenſone ſihis, kuid aeti meie tulega tagaſi.

Sette Comuni kiltmaal keſtab wõitlus endiſe pinewuſega edaſi.

25. mai õhtul keſtis wõitlus ida pool Campomu el endiſe ägeduſega kuni kella 11 õhtul, kusjuures pealetungiw pool määratut kahju ſai. Ainult ühe reedu wäerinnal lugeſime 203 waenlaſe ſurnukeha.

Eilaſe päewaga algas waenlane ſuurt toetuswäge ſaades pärast tugewat pommitamiſt uueſti oma tormijookſuſid ida pool Aſiagot ja Campomulot. Alpi küttid paiskaſid mitu korda waenlaſe tagaſi ja wõtſid iſe täägidega waſtutormijookſuſid ette.

Siiski taganeſid meie wäed, et waenlaſe ſuurtükituleſt eemale hoida, õhtuks mõniſada meetrit ida poole.

Sugano orus on ſuurtükitulewahetus. Meie edukad tormijookſud leiawad maad Podeſtagno piirkonnas (Boitel) niiſama ka Rienza Nera juures.

Carnias ja Jſonzol walitſes ſuurtükitulewahetus ning käſigranatide wõitlus.

Sõja ülewaade.

Peale waenlaſe wäerinna läbimurdmiſe Kowel—Wladimir—Wolõni ſihis (Lutski piirkonnas) tungiſid Wene wäed waenlaſe ſeiſupaikadeſt ka Butſhatſhiſt 50 kuni 60 werſta lõuna pool läbi. Wenelaſed läkſid Strõpa jõeſt üle ja nihkuſid 8 werſta Zlota jõeſt lääne poole.

Butſhatſhiſt lõuna pool kuni Dnjeſtrini pole Wene wägi nähtawaſti weel nii ſügawale tungida jõudnud, kui Lutski piirkonnas, kus iſegi Lutski linn alla andis. Strõpa jõe pahem kallas oli juba detſembri kuul waenlaſe poolt häſti kindluſtatud, ja ſellega ei ole Wene wägi mitte ainult wanu kindluſtuſi wõitnud, waid ka uueſt tagajärjerikkalt üle ſaanud. Mida enam wiimaſed lahingud ſelguwad, ſeda ſuurem paiſtab wõit olewat. Ja ſakslaſed wõtſid omalt poolt tõeſti kõik abinõud tarwituſele, et pealetungimiſt ſeiſma panna. Seks otſtarbeks toodi Poleſſje piirkonnaſt uuſi wägeſid Koweli piirkonda. Raudteede ſeiſu järele wõib arwata, et ſakslaſed Baranowitſhi piirkonnaſt mõnda wäeoſa auſtrialaſtele appi tahtſid ſaata. Kui ſee nii on, ſiis on ka wäga aruſaadaw, miks waenlane ſuurte jõududega peale tungida püüdis.

Auſtrialaste kaotuſed on lõuna-lääne wäerinnal wäga ſuured. On põhjuſt arwata, et nad 22. maiſt peale 600—650 tuhat meeſt kaotaſid.

Verduni juures.

Päraſt ſeda, kui ſakslastel korda läks Vaux (Wo) kindlustuſt kätte ſaada, püüawad nad ſelle ümbruſes kõigeſt jõuſt omi ſeiſukohti laiendada. Igalpool aga panewad Prantſuſe wäed wiſalt wastu. Wiimastel päewadel pommitas waenlaſe ſuurtükiwägi Prantſuſe ſeiſukohti Chatencourti kõrgustikul, mis Verduniſt 10 kilomeetrit eespool on.

Merelahinguſt.

Sakſa ametlik teadaanne kinnitab, et wiimaſeſt ſuureſt merelahinguſt ei weealuſed paadid ega zeppelinid oſa wõtnud ei ole. Weealuſed paadid ei ſaanud ſellepäraſt oſa wõtta, et lahingus laewad kiiresti liikuſid. Peale ſelle oli neil wõimata lahingu piirkonnas wiibida määratuma kuulide rahe päraſt, mida wette langes.

Lahinguſt oſawõtjate ütelnſe järele on meri kuulide lõhkemiſeſt otſekui keenud. Palju uimaſeks põrutatud kalu ujus päraſt weepinnal.

Kui palju laewu kumbki tõepooleſt kaotas, ei ole ſenini weelgi ſelge. Selle kohta käiwad teated kõnelewad tihti üksteiſe wastu.

Tallinnas, 29. mail 1916.

Wiie miniſtri nõukogu, mille eluõiguſe ümber omal ajal nii palju waidluſi tekkis, kaotati wiimaks kõigekõrgemal nõusolemiſel ära.

Kongresſide ärakeelamiſe kohta tuleb wiimaſel ajal mitmeſugusteſt kohtadeſt teateid. Mõne päewa eeſt ſai linnade liidu majandusline oſakond teateid, et mingiſuguſeid kongresſiſid ilma ſellekohaſe lubata kokku kutſuda ei tohi. Sel korral otſuſtati liidu peawolinikku Petrogradi ſaata, et aſja otſekohe kuulda ſaaks. Misſugune tagajärg ſel ſõidul oli, ei ole teada.

Sõjatööstuste komiteede kongresſil, mis 23. mail algas, tehti tööliste eſitajate ſeiſukoht riigikaitſe wastu lõpulikult kindlaks.

M. W. Tſhelnokow ſaanud Moſkwas kindlaſt allikaſt teada, et ſõja ajal enam mingiſuguſeid kongresſiſid toime panna ei lubatawat. Ka arheologide kongresſ olewat ära keelatud.

Soomemaal on wiimaste päewade ſees juhtumiſi ette tulnud, kus Soome kodanikka ja iſegi teatawaid wõimukandjaid on trahwitud.

Endiſt wiiſi pooleli on endiſe Petrogradi linnapealiku kindral Dratſhewski ja endiſe Moſkwa linnapealiku kindral Adrianowi aſi.

* * *

Möödaläinud nädalal oli kodumaal tähtſamaks ſündmuſeks Eestimaa talurahwa wabastamiſe 100-aasta mälestuspäewa pühitſemine 23. mail.

Nagu teada, ſündis priiuſe juubeli pühitſemine ainult Eesti kubermangus; Liiwimaa talupojad wabastati kolm aastat hiljem, järjelikult tuleb ſeal priiuſe juubel alles 1919 a. Seda ja praeguſt wäliſt ſeiſukorda ſilmas pidades kaldus üks oſa Eesti ajakirjanduſt ja awalikka tegelaſi ſinna poole, et tänawuſe juubeli aſemel oleks pühitſetud üleüldiſt priiuſeandmiſe mälestuspäewa alles kolme aasta päraſt ühiſelt. Tallinna tegelaſed aga jäid ſelle juurde kindlaks, et Eestimaa priiuſepäewa ſiiski juba tänawu pühitſeda. Laialiſemat laadi kandis priiuſepäewa pühitſemine muidugi Tallinnas. Sealſete pidustuste ja koosolekute üle tõime ülewaate juba lehes.

Ka Tallinna maal on wäikſemad linnad, alewid, kihelkonnad ja wallad ning ſeltſid nii ehk teiſiti priiuſe päewa mälestanud. Mõnel pool on ſel puhul iſegi ſummaſid hariduslistе otstarbete peale määratud. Tänuwäärt otſuſed tegi muidugi Tallinna linnawalitſus, pannes priiuſepäewal miljonliſele Eesti kulturikapitolile aluſt.

Mõneſuguste wäliste takistuste kartuſel ei ſaadud igal pool iſeäralikka päewakohaſeid ettewalmistuſi käſile wõtta, kuid ſiiski on mälestuspäew terwel Eestimaal õige rahuldawalt korda läinud.

Erandina kuuldub waſt ainult ſee, et Amblas ei lastud riigilaulu Eesti keeles laulda.

* * *

Wäljamaa politika alal on wiimaſe nädala jooksul terwe rida eſimeſe tähtſuſega ſündmuſi juhtunud, milleſt küll kaks ootamata ſurma kõige üllatawamat laadi olid.

Lord **Kitcheneris** kaotas Inglismaa tubli ſõjaminiſtri ja eſimeſejärgu ſtrategi, kelle teenuſel Ingliſemaa wägi praeguſe ſõja ajal tühiſeſt ſalgakeſeſt ſuureks realſeks jõuks muutus. Weel ſenini ei ole Ingliſe walitſuſel korda läinud Kitchenerile ſõjaminiſtri kohale kõlbulikku järeltulijat leida, nii et peaminister Asquith ſunnitud oli ſõjaminiſteriumi juhatamiſt ajutiſelt oma kätte wõtma.

Weel kaugemale ulatawam tähtſus on Hiina wabariigi preſidendi Juanſchikai ſurmal. Juanſchikai oli mees, kel küllalt raudſet tahtmiſt jatkus, et wäſimata järjekindluſega wõimu poole püüda. See püüe õnnestas kaua aega, kuna ainult wiimaſel ajal tema piiramata auahnus talle auku ähwardas kaewata. Juanſchikai ſurma läbi on Hiinamaa ſiſemine ſeiſukord weel keeruliſemaks läinud, kui ſee ſeni ajani oli, nii et naabririigil Jaapanil arwatawaſti kerge ſaab olema oma mõjuwõimu Hiinas kauaks ajaks kindlustada.

Ka Greekamaal on politiline ſeiſukord wiimaſel ajal üsna kõikuwaks ja ſelguſetuks läinud. Greeka walitſus waatas külmawereliſelt pealt, kui Bulgaria wäed tema põhjapoolſetesſe maakondadesſe tungiſid ja ühe kindlustuſe teiſe järele taganewate Greeka wägede käeſt ära wõtſid. Et Greekamaa ſelle ſammu läbi oma erapooletuſt ſilmanähtawalt Nelik-Europa riikidele kaſulikus mõttes rikkus, ſiis leiawad liitlaſed ſelles neile waenuliſt tegewiiſi ja on juba terwe rea abinõuſid tarwituſele wõtnud, et Greekamaad ſundida oma endiſe politika juurde tagaſi pöörama. Kas aga neil katſetel ſoowitawaid tagajärgi ſaab olema, on enam kui küſitaw.

Sakſamaa toiduainete puudus on uue diktatori aſutamiſe tõttu nähtawaſti wähenema hakanud, wähemalt ei tule enam nii palju ärewaid teateid ſuurteſt ärewusteſt ja näljamäsſudeſt.

Sakſamaa on ſeni nii mingi pealt näha ülepääſemata raskuſt ära wõitnud, nii et ſelles midagi imelikku ei ole, kui ta ka ſeekord toiduainete puuduſeſt hoolimata oskab ennaſt ära elatada. Et ſee nii wõimata ei olegi, ſeda tunnistawad ka Bethman-Hollwegi hiljuti öeldud uhked ſõnad, nagu ei tarwitſeks ta Sakſamaa ühtegi kuradit karta, ka näljakuradit mitte.

Wene parlamentline ſaatkond wiibis läinud nädalal Italias, kus teda igal pool ſoojade ja ſüdamlikkude kõnedega wastu wõeti. Oleks hea, kui kõik need kõnedesſe puistatud ilusad ſõnad tõeliſuſele täielikult wastaks, — kuid niiſuguſel juhtumiſel ei oleks ju wajagi olnud ſaatkonda kuude kaupa wäljamaale reiſima ſaata.

Nelipühad.

On olemas üks wagajutt, mille mälestuſeks pühitſeb nelipühi ristiuſu kirik.

Ta on pärit neilt mailt ja aegadelt, kuſt on tulnud niipalju ſuuri inimeſoo legendiſid, millede najale kirikud rajanud omad dogmad.

Lapſepõlwes jutustati meile ſeda wagajuttu kooli pingil ja kirik kordab ſeda nüüd igal nelipühil.

See on wagajutt elustawaſt waimuſt.

Kuskil kaugel idamaal, Arabia poolſaarel elaſid kord wanad hebrealaſed. Nende keskel elas ja õpetas ſuur jumalik prohwet. Omad kuldſed tõeõpetuſed pärandas ta omile õpilastele, et need neid kuulutaks kõigile waimliſelt ſõgedatele. Wagajutt räägib, kuidas need ſuure prohweti õpilaſed olnud kord koos pühas templis palwetamas oma kadunud õpetaja mälestuſeks. Seal ſündinud ime: Mingi wägew waim tulnud tulekeelina waikſete palwetajate peale ja nad ſaanud taebuſe ja julguſe kõnelda jumalikka tõeſõna kõigile rahwastele kõigis keeltes.

Jumalik waim tuli harilikkude inimeſte peale — ja ſelleſt legendariſeſt ſündmuſeſt loeb oma alguſt ristiuſu kirik. Pühaliku kellahelinal kutſub nüüd kirik ſel mälestuspühal omi austajaid eneſe juurde ja kuulutab neile weel kord ja weel kord waikſes palwes ſeda ſuurt legendi jumalikuſt waimuſt, mis ilma ära wõitnud. Ja istudes kiriku müstilikus wõlwwistikus ning lauldes kaaſa ſentimentalſet ujulaulu orelt wägewate helide ſaatel ja kuulates jutustajat kõnelewat ilma wõitwaſt tõewaimuſt — ſiis on tihti tundmus, kui oleks lehwimas ſu ümber mingi ſalapärane, ülenew waim. — — — — — —

— — — — — — — —

Märkuſed ſõjawäljalt.

24. aprillil.

Pühapäew. Kuid tuleliini lähemas ſeljataguſes ei tundu ſeda: kõik ſõjawäe aſutuſed ja kantſeleid töötawad nii äri- kui ka pühapäewiti ühtemoodi, ei olnud wahet ſellepooleſt ka lihawõtte öõl, ega eſimeſel lihawõtte pühal — ehk Wene rahwas muidu küll ülestõusmiſe pühi üle kõige austab. Siin tuntakſe päewi ainult kuupäewade järele, ſeſt kuupäewadeſt juba mööda ei ſaa, kuigi nädalapäewad üleüldſe wähe keda huwitawad.

Waremalt tähendaſin juba ſelle kõlbliſe õhkkonna peale, mis ſiin nii wingu on läinud. Kaugelt perekondadeſt ilma kulturliste lõbustusteta, püüawad mehed hingeliſt igawuſt käesolewate abinõudega eemale peletada, närwide jõus hinguwa kõdi jänu kunſtlikult kustutada.

Teiſel päewal tuli ühes polguülemaga uute kaewikute liini ridaſid waatama minna, kus ammu juba laſkmiſt ei olnud. Korraga kuuldub eemalt kaks lühikeſt, ſumbunud püſſipauku ja ſalaliku waenlaſe kuulideſt tabatuna langeb N. ſiinſamas ſurnult maha; ſakslaſed olid wõſastikku oma kaks oſawamat kütti peitu ſaatnud ja nende kuulideſt tabas üks N. mütſi (папаха), temaſt läbilennates, kuid teine tuli ſüdamesſe ja lõpetas ſilmapilkſelt elu.

Mis üleüldiſesſe meeleoluſſe puutub, ſiis ei tunta ſiin ſarnaſt meeleolu närwuſuſt, nagu ſee näit. pealinnalastele nii omane. Hingata on ſiin palju kergem, muidugi tuleb kohalikud elanikud arweſt wälja jätta. Nende ſeiſukord on elukallidnſe ja oſalt ka eluruumide puuduſe ja kiiſikuſe tõttu õige raske, nii näit. makſeti pühade eel kohaliku linnakeſe turul kana eeſt 7 rubla, kanamuna eeſt nõuti 10 kuni 15 kop. Liha ſaab turul harwa näha ja ſedagi tuleb ſuure ruſika ja küünarnukkide wõitluſega omandada.

25. aprillil.

Sakſa aeroplanid ei tihka enam meid tülitada. Sai juba harilikuks aſjaks, et Fritz (nii nimetatakſe ſiin Sakſa lendurid üleüldiſe nimetuſega) meid punkt kl. 7 h. waatama tuli. Meie lendurid ſaid käsu ſelleks ſilmapilguks wäljalendamiſeks walmis olla. Täna hommikul tuli aga Fritz 19 min. enne ſeitſet. Teda wõeti ſuurtükide marutulega wastu. Fritz lendas kuſagil õige kõrgel ja kaugel, kui meie ſuurtükid ſuure ägeduſega juba paukuma hakkaſid, ei jõudnudki weel palja ſilmaga ſakslaſt taewa all üles leida, kui juba meie ſuurtükituli waikis; ſee kestis kõigiſt minutit 2—3, Fritz kohmetas ära ja tegi minekut

3. mail.

Üleüldſe walitſeb waikus. Ilmad on läbiſtikku halwaks muutunud ja õhusõjaſt ei ole enam kippu ega kõppu.

„Peal. Teatajaſt“ lugeſin mõne aja eeſt artiklit, kus neile kodumaalastele, kes kahtlewad, kas makſab põldu harida wõi mitte, tungiwalt nõu anti ſeda ſiiski teha. Üsna imelik on ſiin, kus nii tihti püſſirohu hais ninaõſe tungib, kodumaalaste „ſõjaärewuſe“ üle lugeda. Siin ei walitſe mingit ärewuſt tulewiku päraſt, aga kodumaal, — ſeal kuſagil kaugel wõitlewate wägede ſeljataga — murtakſe pead, kas põldu tänawu harida wõi mitte. Kui julged meie tuleliinil oma tulewiku päraſt ollakſe. Kui wähe ſurmahirm ſiin elanikka heidutab ja kodewaks ſunnib jääma, ſelle tunnistuſeks on ſee, et ſakslaſed oma kaewikute taga mitmel pool kapſa ja ſaurewilja aiad ſiiſe on ſeadnud. Meie mehed ei ole ſugugi wõlgu jäänud ja ehitawad kah tuleliini lähemas ligiduſes ſawewilja aedu. Rohkemat ei wõi ka tahta, ſeſt korralikuſt põllupidamiſeſt ei wõi parema tahtmiſe juures ſiin ometigi juttu olla. Olgu ſee kodumaalastele eeskujuks, peletagu ſee igaſuguſt lõtwuſt ja meelenõrkuſt. Juſt nüüd on tarwis põllumeestel tööd teha, et ſügiſeks wiljaaitaſid täita, kus tänawu mingiſuguſt ülejääki möödaläinud põlluſaagiſt ei ole, ſeſt ſõjawäed on kõik ära ſöönud. Argu mõeldagu ka, et ſõjawäe ülemus ſugugi põllumajanduſe ſeiſukorra wastu huwituſt ei tunne ja loomi ja põllusaaduſi rekwiſeerida mõtleb, — põllumajanduſe praeguſe tõſiſe ſeiſukorraga ſeega ſugugi mitte rehkendades. Koguni wastuokſa. Põllumehed on wiſt muidugi tähele pannud, et käesolewal ſilmapilgul kuſagil põhja wäerinnal, ſeega ka kodumaa piirkonnas mingiſuguſeid ſunniwiiſiliſt loomade wõtmiſt, rekwiſitſioni, toime ei panda, waid ſelle tõſiſe ſeiſukorraga rehkendades, millesſe ſiinne karjapidamine on ſattunud, ainult wabatahtlikul kokkuleppimiſe teel loomi ostetakſe, ſealjuures õige kõrgeid hindaſid makſtes. Seega on talupidajatele wõimalus antud kõike ſeda, mis ta oma majapidamiſele tingimata tarwiliſeks tunnistab, alale jätta; wähemalt ei ſunni teda keegi praeguſel ſilmapilgul teiſiti tegema. Müüa wõib ſee, kes oma jaoks ſeda tarwilikuks tunnistab.

Üleüldſe on lihahinnad praegu wäerinna lähemas ſeljataguſes kõrgele kruwitud. Peale moonawalitſuſe on ka ametlikutel wäeoſadel õigus loomi ja liha osta; ſelleſt tekib wäikene omawaheline wõistlus, mis hindaſid kahtlemata tõstab. Teiſeks mõjuwaks teguriks hindade kerkimiſe juures jääb muidugi ka kariloomade puudus, kuna aga wägede tarwidus liha järele ennem kaswanud, kui kahanenud on. Ja nii makſab ſõjawägede juhatus wägede lihatoidu eeſt kõrget hinda.

kuid ſiiski — praeguſel korral ei woola ju Wene raha mitte kuſagile wäljamaa kaupmeeste põhjata kukrusſe, waid jääb omale maale ja woolab külaſid mööda laiali, külameeste jõukuſt tõstes.

8. mail.

Petrogradiſt ametiſõitudelt tagaſitulnud ohwitſerid ja ametnikud jutustawad ſelleſt „ſõjahirmuſt“, mis ſeal jälle wiimaste päewade ſees walitſenud, kuna näit. kuulujutud Dwinski ärawõtmiſeſt waikida ei ole tahtnud. Siin, külje all olles peab ainult imestama, kui taſakaalata pealinnalaste meeleolu on. Hirm zeppeliinide ja Sakſa aeroplaanide ees näib ſeal ikka kõige ſuurem olewat, kui neid weel ſugugi nähtud ei ole. Meil on ſiin neil päewil igaw, kui Sakſa „linduſid“ nähtawale ei tule. On ju lauſa huwitaw ſchrapnellide jahti Sakſa õhulendurite järele wahtida, pealinnalaſed tunnewad aga oma kiwikastide warjus wõimatat hirmu. Ei ole kiiduwäärt!

Ja need „kuulujutud“!.. Peaks iga kuulujutu looja ja edaſi kandja korraks ſiia toodama, tuleliini külje alla, ſiis õpiks ta aſja tõſiſemalt hindama ja hirm tundmata ſõjanähtuste ees auraks ruttu ära.

—nn.

See muiſtſe idamaa kaunis wagajutt jumalikuſt waimuſt kõlab wähe wõõrana ſiin kaugel põhjamaal. Tõſi, ta on omanenud meile kiriku kaudu, ta on ſaanud meile auſtawaks oma ſümbolſe wormi poolelt. Seſt walguſt ja waimu oleme meiegi igatſenud. Aga ma mõtlen, et meie põhjamaalaſed ei oleks ilmaski rajanud ükſi ſelle auks mälestuspäewi, kui meil ſiin ei oleks midagi muud, mis meie hingele palju lähem, ja mille auks meie inimlik kauniduſe mõiste walmis on ilutſema ja hõiskama.

See muu on meie põhjamaa kewade. Kui on läinud külm talw puhunud tuiſukad aprilli tuuled, ſiis algab põhjamaal looduſe õitſeaeg. Paistab kõrges kõike õnniſtaw päikene, kohiſeb wärske-roheline mets ja kiirgawad lilledeſt niidud ja nurmed. Ja wäljal ja metſas kostab kõrwu rõõmus linnulaul.

Ja kui ſa ſiis keſk ilutſewat looduſt kõnnid ja tunned puhuwat paitawat lõunatuult, ſiis ärkab ſinus eneſeski imelik, meelt ülendaw tuju nii, et tahaks hõiſata ſelle imekauni aja — põhjamaa kewade auks. — — — — — — —

— — — — — — — — —

Nelipühad — need on meile kauni kewade pühad. Tuuakſe roheliſi kaſki ja ehitakſe nendega tuba, et oleks toaski kewadeſt. Roheline kaſeoks — ſee on olnud põhjamaa rahwaste kewade pühade ſümbol wiſt juba ſel ajal, kui ſiin olid weel tundmata kõik kaugete idamaade kaunid wagajutud.

Siis, wanal hallil ajal peeti ſiin wististe ſuurt püha kaunile looduſele, tundes tarjeletta aukartuſt tema wägewuſe ees.

Ja tõepooleſt ei olegi midagi ſuuremat ega wägewamat kui loodus, kes oma ſuurepäraliste awaldustega ongi inimeſe waimu juhtinud ſünnitama kõiki ſuuri legendiſid.

Õnnelik, kes austab neid wagajutte, kuid weel õnnelikum on ſee, kes nelipühil, ſellel algawa ſuwe pühil weel kord ſuudab leida, et ta iſe on oſakene ſelleſt kauniſt, ilutſewaſt looduſeſt, mida kohus on armastada.

Ja ſeda tehes tunneb inimene, et ta puhtamaks ſaab kõigeſt ſelleſt ſopaſt, mida paiskab meie kaela igapäewane hall elu oma muredega.

Looduſe keskele, — ſaagem täis waimu looduſe iluſt, laulakem tema armatſewat ſudamelukſuuniſt ja pidagem pidu kauni kewadſuwe auks — ſee olgu meie kõikide nelipühi hüüdſõna. Adonis.

Priiuſe pühaks.

Loodus puhkeb ja paiſub. Maa neelab ahnelt kewadiſe päikeſe paistet ja kõik mis elab, tunneb rõõmu ja liigutab. Lind hüppab okſa peal, tall kepſutab murul.

Kätte jõudnud on Nelipühi pühad, need ſuwiſe looduſe ilutſemiſe, täieliku rõõmu ja hõiskamiſe pühad, mille wastu loodus eneſele mitu aega roheliſt kuube kaswatas. Ja nüüd on ta ju täies ehtes, nüüd põkſub tal ſüda ſees. Nüüd ta hõiskab ja laulab.

Mõne päewa eest pühitſeſime Eesti kubermangu talurahwa wabastamiſe juubelit, tundſime tõſiſe priiuſe iha ja waimustuſt, ja täna pühitſeme ühes looduſega wabaduſe püha.

Seſt loodus on eneſeſt ikke maha raputanud, lumi on ſulanud, pori on kadunud, rohi on kaswanud. Ja ümber waadates ei tule nagu ettegi, et ſiin kord talwe on olnud, et pakane looduſt wangis pidanud. Ei tule ettegi, ſeſt pakaſe aſemel on nüüd miinuteiſtkümmend pügalat ſooja ja lumeloopimiſe aſemel korjawad lapſed õiſi. Ei oleks nagu olnudki ſeda aega „mil puud nagu witſakimbud ja taewas nagu wangi kuub“.

Ei, nüüd pole pakaſetaadil enam kohta ega aſet, nüüd on kõik muutunud.

Muutunud mõndapidi. Ei ole enam ſõna tõſiſes mõttes ſeda aega, mida mõiſnikkude rahaauguks, ja talupoegade põrguks hüüti. Küll on weel praegugi mõiſnikkudel raha,

kuid teatawaſt ajajärguſt, millele wähemalt üks ſeitsmeſt pitſeriſt peale oleks pandud ehk kuhu wähemalt üks wihakauſe tühjaks oleks walatud — niiſuguſeſt olukorraſt, mis meie needmiſeks ja nende õnniſtuſeks maa peale oleks ſeatud, ei kõnelda enam. Waid meid tunnistatakſe riigi kodanikkudeks niiſama kui neid teiſigi. Mida keegi mõiſnik päriſorjuſe ärakaotamiſeſt arwab, kas ta omas ſüdames pidustab wõi nutab, on muidugi tema era-aſi, kuid mõiſnikkude poolt terwiſeid on meile ſaadetud.

Kuid weel üht aſja ei tohi unustada: me pole ju ka kuſagile weel jõudnud, ainult tüki waewarikaſt teed oleme ära käinud ja ohime nüüd eſimeſe werstaposti ees.

Ja ohakaid kaswab tee ääres palju.

Ja wabastamiſe-päewaſt eneſeſt on juba ſada aastat möödas.

Oh, Priius, kallis anne!

Kaunis hulgake on meil laulusid ſelleſt, kuidas priius tuli ja priiuſe eneſe tulekki on juba uute, wärskemate meeleoludega ſegatud, kaugemale nihutatud ja tuhmimaks läinud,

Pühitſeme looduſe wõidupüha, pühitſeme talurahwa wabastamiſe püha, laulame ſelle juures mis tahame, aga „Priius kallis anne„ jäägu küll teiſeks korraks. Palju kohaſem oleks waſt laulda „Minge üles mägedele!“ ſeſt ſee annab mehiſuſt ja liſab wärskuſt werde. See wiimane oleks ehk tarwilikum praeguſel raskel ajal. Seſt kuhu wõib ſiis tee wiia, kui mitte mäeſt üles.

Jah, ſuwiste pühad on kätte jõudnud, loodus ehtes ja laſeb laulu. Ei makſa meilgi pead norudes edaſi ſammuda — ſee, kes ſilmad wees ja käed ristis palus, oli wanaiſa kolmandaſt neljandaſt põlweſt. Meie kohus on aga edaſi minna, üles mägedele, ſealt ikka alates, kuhu wanaiſad wäſimuſe kätte ſurnud.

Pühitſege looduſe ja priiuſe püha. Minge üles mägedele, ſeſt priiuſel — taewa annil — ei ole madalates orgudes aſu — priius on ainult kõrgete mägede otſas. A. Raudpea.

Wäljamaa.

Uus Hiina preſident.

Maakonnad, kes Naklini kongreſſi mõtte üles wõtſid, on nüüd Lijuanhuni Hiina preſidendiks wälja kuulutanud.

Seiſukord Greekamaal tõſine.

Et poliitiline ſeiſukord Greekamaal praegu wäga tõſine on, ſiis on börſe operatſionid ajutiſelt ſeisma pandud.

Rahwaſaadik Stratos, kes Gunariſe kabinetis mereministriks oli, on Weneſeloſi kahewõitluſeſſe kutſunud, wiimaſe ſõnades eneſe kohta haawawaid üteluſi leides.

Wenemaa.

Wee-uputus.

Jeniſſei jõgi on üle kallaste woolanud. Krasnojarski linnas on ſadamad, mitu wabrikut ja wiis uulitſat wee all.

Jeniſſeiski linnaſt on ainult üks weerand uputuſeſt waba. Sealſamas kreiſis ujutas weſi Katſatſhinskoje küla terwelt üle.

Wene Kaukaſia nafta ſeltſi tegewuſe üle on kaubandaſe minister walitſuſe järelwalwaſt ſiſſe ſeada käſkinud. Inſpektoriks nimetati kontrollipalati juhataja Delitſõn.

Krasnojarski kreiſis põleb taiga edaſi. Kustutamiſeks ei wõeta abinduſid tarwituſele.

Kodumaa.

Eesti keele õpekawade walmistamine

Riia õpekonna koolide jaoks kestis ſelleks määratud komiſjonis 13. märtſiſt 1915 kuni 24. januarini 1916. Töö lõpul otſustas komiſjon need õpekawad 4 ekſemplaris maſinal walmis kirjutada lasta, miſpeale ſiis üks ekſemplar lõpulikuks läbiwaatamiſeks Riia õpekonna kuratori juures olewaſſe Nõukoguſſe pidi ſaadetama; Eesti Kirjanduſe Seltſi arhiw ja Tartu Eesti Nooreſoo Kaswatuſe Seltſi 1. järgu tütarlastekool pidi komiſjoni otſuſt mööda kumbki ühe ekſempiari neid õpekawaſid ſaama, kuna neljas ekſemplar komiſjoni arhiwi jääks.

Õpekawade edaſiſaatmiſeſſe tuli aga ſuur wiiwitus ſeeläbi, et ümberkirjutaja, kes õpekawade maſinalwalmiſtamiſe oma hooleks wõttis, töö küll kaks kuud kõikſugu ettekäänete abil oma käes pidas, kuid ſelle aja jooksul kõigeſt weerandi kogu ümberkirjutuſe-tööſt walmis tegi. Töö lõpulewiijaks tuli teiſi maſinaga-kirjutajaid kuulata ja paluda. Mitmekeſi üheskoos lõpetaſid need ümberkirjutamiſe nädala kahe jooksul.

Neil päewil ſaid Eesti Kirjanduſe Selts ja Eesti tütarlaste gümnaſiumi juhatus neile määratud õpekawade-ekſemplarid kätte. Kuratorile antaw ekſemplar on praegu pookija käes raamatuks köita ja läheb loodelawasti kõige ligemal ajal komiſjoni juhataja, inſpektor P. N. Swetſhnikowi kaudu õpekonna kuratori kätte.

Eesti keele õpekawade walmistamiſe komiſjoni töö on maſinakirjas ligi 200 folio-lehekülge ſuur. Selleſt on: üleüldiſeid määruſi 3 lehekülge, õpekawaſid 21 lhk., õpekawade juure käiwaid ſeletuskirju 22 lhk., loetawate raamatute nimekirju 35 lhk. ja kooliõpetaja-ekſamite nõuetekawaſid 18 lhk.; muu oſa on protokollid.

„Post.“

Waldhofi puud Eestimaale.

Liiwimaa kuberneri poolt aſutatud rekwireerimiſe komiſjon on otſuſeks teinud, kõike põletiſpuu tagawara, mis „Waldhofis“ rekwireeritud, Eestimaa kubernerile edaſi anda, kes ſiis puid linnale ja aſutuſtele, kes ſõjawäe tarwiduſi walmistawad, wälja annab.

„Jaunas Sinas“.

Rahwamaja ehitamiſe kawatſus Tallinnas.

Joomiſe wastu wõitlemiſe komiſjon leidis tarwiliſe olewat, et Tallinnaſſe rahwamaja tuleks aſutada. Komiſjoni arwamiſe järele oleks rahwamaja jaoks paras koht Mere puiestee ääres olew linna puuhoowi plats. Majanduſekomiſjon, kelle kätte majaplatſi küſimus arutada läks, leidis, et rahwamaja linna ſerwale wõiks ehitada, kuna puuhoowi platſi, mis kallis on, mõneks muuks otstarbeks wõib määrata. Platſiküſimus tuleb joomiſe wastu wõitlemiſe komiſjonis uuesti arutamiſe alla.

Pealinna teated.

Tramwai ſõiduhinna kõrgendamiſe wastu. Juba kohe päraſt linnawolikogu kuuluſt otſuſt, milleſt omal ajal lugejatele teataſime, tõſtſid mõned edumeelſed linnawolinikud ägedat proteſti. Nende poolt linnawolikogu eſimehele ſaadetud proteſtis tähendatakſe, et iga tariſijaoskond linnale endale nelja kopikatki makſma ei tule ja üle 80% trammwaiſõitjaid ainult üht tariſijaoskonda tarwitawad. Sellega oleks ſõidupileti hinnakõrgendus 5 kop. kuni 10 kopikani püsti ülekohus.

Tramwai ſõiduhindade kõrgendamiſe küſimuſt on pealinnas juba ennegi mitu korda üles wõetud. Kõige eſimeſel korral lepiti ſiiski ainult 1-kop. kõrgenduſega, kuigi juba ſel korral kallima tramwai tahtjaid leidus linnawolikogus. Kõige kõrgem tramwai ſõidupileti hind, mille makſmapanemiſt ſenini on arutatud, (aga mitte läbi wiidud) on 7 kop. Ja nüüdne hind, mida wiimaks tõepooleſt makſma kawatſetakſe panna, lööb kõik endiſed tagaſilükatud (ja ſellega liig kõrgeks tunnistatud) hinnad weel kaugelt üle. Ainukeſeks troostiks wõib tramwaiſõitjal olla, et tal järgmiſe tariſijaoskonna eest enam waja pole makſta, aga ſeda raskemalt rõhub uus maks lühikeſe maa ſõitjate ſelga, keda muidugi mõista kaugelt ſuurem hulk on, kui kõiki teiſi.

Iſeäranis halwa tunnistuſe linnawolikogu kohta annab ſee aſjalugu, et tramwai hinna kõrgendamiſeſt, nagu tähelepanekud näitawad, ka ſeegi kord weel mööda oleks wõinud pääſeda, mida linnawolikogu aga ei teinud.

Kas õiglane proteſt mõjub, ſaame näha.

Meie lehe järgmine nummer ilmub keſknädalal, 1. juunil.

Päewauudiſed.

1896. a. ſündinud üliõpilaste kokkukutſumine. Iſikud, kes 1896. a. on ſündinud, möödaläinud õpeaasta jooksul 1. ja 2. kurſuſe peal õppiſid ja nekrutite ja maakaitſewäeliste kokkukutſumiste puhul (ſõja ajal) ajapikenduſe ſaid, kutſutakſe nüüd wäeteeniſtuſeſſe.

Õpeaſutuste laatſarettide alt wabastamiſeks käskis hariduſeminister abinõuſid tarwituſele wõtta, ſeſt et mitmed õpeaſutuſed praegu ebakohastes tingimistes töötawad.

B. Stürmeri ja mitropolit Pitirimi wahel on pikem jutuajamine ſuwiſe kooſistumiſe howaja ja koguduſe uuendamiſe küſimuste üle olnud. Nagu teada, waadatakſe riigiwolikogu komiſjonides praegu koguduſe uuendamiſe kawatſuſi läbi.

Soomlaste wäljaſaatmine. Wiiburi kubermangu Sakkome alewiſt on järgmiſed ſoomlaſed wälja ſaadetud: M. Remilainen, A. Wakkara ja J. Neskanen. Kõik kolm toodi Petrogradi ja anti politſei kätte. Mõne aja eest olid nad Soome kindralkubernerile kaebtuskirja ſaatnud, et nende alewi lensman ſaklaste poolehoidja on ja walekuulduſi laiali laotab. Päraſtpoole leiti ſee kaebtus aga põhjendamata olewat. Kindralkuberneri käſu peale ſaadeti kõik kaebajad wälja.

Raudtee laen. Era-raudteede ehitamiſeks kawatſetakſe ſuuremat raudtee laenu toime panna. Laenu garanteerib walitſus. Weel ei ole lõpulikult otſustatud, kas laen ſiſemaal tehakſe wõi wäljamaal, Inglis- wõi Prantſusmaal. Laen ſaab 4½ prots.

Kommertspankade kongreſſil, mis 9. juunil tahab kokku tulla, wõetakſe hulk huwitawaid päewaküſimuſi arutuſele. Muu ſeas tahetakſe kommertspankade kodukordade muutmiſt ühes wõtta. Peale ſelle tuleb arutuſe alla weel ministeriumi ſeaduſeprojekt kommertspankade järele walwamiſe aſjus.

Raudtee ehituſe aſjus peeti teedeministri abiliſe J. N. Boriſſowi juhatuſel nõupidamine [illegible], kus nende raudteede projekt'id läbi waadati, mis Ida-Wenemaad ja Wolga jõe taguſt piirkonda Petrogradi ja Moskwaga ühendawad.

Sõjalaenu obligatſionide nõudmine on laenu pikenduſe tähtaja lähedale jõudmiſega jällegi ſuurenenud. 27. mail tuli Petrogradis riigipanga kontori kaudu 1.642.000 rbl. kokku.

Moskwaſt teatatakſe, et obligatſionide nõudmine ſeal palju elawam olnud, nimelt tulnud 3 miljoni rbl. ümber kokku.

Ühele järelküſijale wastati riigipangas, et laenu tähtaega enam mingil tingimiſel ei pikendata.

Kubermanguwalitſuste wõlad. Elukalliduſe tagajärjel on kubermanguwalitſuſtele ja kuberneride kantſeleidele kantſeleikuludeks määratud kredidid napiks jääma hakanud. Nappuſt pandi juba enne ſõja alguſt tähele, ja ſellepäraſt töötas ka ſiſeministeerium aſja kohta käiwa ſeaduſeprojekti wälja, mis ſel korral weel läbi wiimata jäi.

Nüüd on aſjale uuesti õige käik antud.

Parun Erich Buxhöwdenile, Paadla mõiſa omanikule, on Peeter Suure merekindluſe ja ſõjawäe piirkonnas elamine kindluſe komandandi poolt ära keelatud. „Pwl.“

Teated Eesti ſõjameesteſt.

Soowime kodumaa eestlastele häid Suwiste pühi: Rihard Minten, Jaan Kraam, Johannes Hiis, Hans Waldmann, Johannes Sallmann, August Laaban (Дѣйств. армiя 464-ой Солиг. п., 7-ая рота, 1 взводъ).

Terwituſi kõikidele kodustele Johannes Tuwikene, pärit Petrogr. kub. Oudowa linnaſt.

Soowime ſüdameſt palju tänu neile pealinnas olewatele Eesti wendadele ja õdedele, kes meile ſõjas wiibijatele ajalehe ſaatmiſeks omad kopikad on ohwerdanud. Nüüd loeme meie iga päew „Pealinna Teatajat“.

Terwituſi meie poolt: K. Moosberg, U. Zukker, K. Nahkur, A. Waher, G. Liiw, J. Roller, J. Lepp, R. Mara (Дѣйств. арм. Вещ. Складъ Гвард. отряда).

Kirjandus.

Eeſti Kirjand Seltſi liikmemaks

on ühel oſal ſeltſiliikmetel juba mitmendat aaſtat õiendamata. Oleme neile hiljuti ſellekohaſed meeletuletuſed kätte ſaatnud; tagajärgi on ſellel aga ainult järkt olnud. Aruſaadaw: hulk liikmeid on aaſtate jookſul elukohta muutnud, ilma et ſeltſile oma uue aſupaiga adreſſi olekſid teatanud. Sellepäraſt oleme otſtarbekohaſeks pidanud ſeltſiliikmetele ſeega awalikkuſe kaudu nende makſuõienduſt ſüdame peale panna ja ſoowitada rohkeſti ka uuſi liikmeid ſeltſi kaaſa tuua.

Seltſil on nimelt hulk kawatſuſi teokſil, muu ſeas kogu ſuuremaid ja wähemaid käſikirju trükkimiſt ootamas, nagu: Eeſti keele õigekirjutuſe ſõnaraamat, Ruſſowi Liiwimaa kroonika, Aino Kallas'e Koidula elukäik, ſuured kogud Eeſti ſõnaliſt wanawara, mitmeſuguſed wähemad tööd, mida „Üleüldiſe Kirjakogu" ſeerias edawate wäljaannetena mõeldakſe laiali laotada jne. Töö hoogſat edenemiſt takiſtab ſõjaolude kõrwal üksnes aineliſe jõu wäheſus. Muutuks aineliſe jõu juurdewool energiliſemaks — kas liikmemakſude wõi ka mulduſte annetuſte läbi, ſiis aſuks ſelts heameelega juba nüüd kirjaſtamiſele, ſõjaaegſeteſt oludeſt küſimata, ſeſt mõne kawatſetawa raamatu ilmumiſt ei luba tarwidus pikemaks ajaks edaſi lükata.

Eeſti Kirjanduſe Selts.

Kuukirja „Eeſti Kirjanduſe"

lähem nummer ei ilmu mitte käesolewal kuul, waid juuni kuu lõpul — ſuurendatud kakſiknumbrina, mis J. W. Jannſeni mäleſtuſele on pühendatud.

Selles numbris leiawad ruumi muu ſeas ka teated ja wäljawõtted J. W. Jannſeniſſe puutuwateſt mäleſtuſekirjadeſt. Palume ſeepäraſt kõiki, kel iſa Jannſeniſt mäleſtuſi olemas, neid wõimalikult pea tarwitamiſeks Eeſti Kirjanduſe Seltſile Tartu ſaata.

„Eeſti Kirjanduſe" toimetus.

Sport.

P. E. S. S. „Kalew" walmiſtab kibedaltkiirelt ſuwiſe hooaja piduliku awamiſe waſtu. Seltſi ſpordiwäljal tehtakſe uſinaſti ettewalmiſtuſe tööd: ſilutakſe teed, taſandatakſe jalapalli muru, ſeatakſe turniposta üles jne. Waatleb ja imeſtab ſeda armaſtuſt aſja waſtu ja wiſaduſt, millega raſkuſi wõideldakſe; neid ei ole aga praeguſel ajal wähe. Püütakſe ſuurte kulude eemalehoidmiſeks wõimalikult kõike omal jõul teha. Loodetakſe awamiſeks kõikide töödega walmis ſaada, ehk wiſt küll mõned mängu murud, nagu basket-ball ja kurn päraſt poole korda ſeada jääwad.

Endiſte aaſtatega wõrreldes on „Kalew" tänawu õnnelikus ſeiſukorras. Tal on awar ſpordiwäli ja ta ſuudab oma liikmete ja külaliſte nõudeid pea igas ſpordi harus täita. On lawn-tennis, basket-ball, jala-pall, diskuſe loopimine, oda wiſkamine jne. Peale ſelle weel wee ojakond, mis tänawu oma eſimeſt aaſtat algab. Ka wanaherraſid pole ära unuſtatud, nende jaoks on keeglimäng korraldatud.

Teiſel Suwiſte pühal, 30. mail on pidulik lipu üleſtõmbamine. Tehtakſe rutuga eeltöid; kutſutakſe awamiſeks muuſika koor, ſeltſi daamid ſeawad einelauda ſiſſe.

Selle kalewlaſte jõupinguluſe järel tahaks küll looda, et meie pealinna Eeſti ſeltſkond „Kalewi" püüdeid õiglaſelt hindaks ja ſeltſi awamiſe piduſt hulgana oſa wõtaks. „Kalew" näikſe kõik teha tahtwat, et meie ſeltſkonna poolehoidmiſt wõita. rt.

Wälj. Kirjaſt. Oſaüh. „Ühiselu".
Waſtutaw toimetaja H. Prefs.

ВСЕМІРНО ИЗВѢСТНЫЙ
КРЕМЪ КАЗИМИ
ЕДИНСТВЕННО ПРИЗНАННЫЙ ЖЕНЩИНАМИ ВСЕГО МІРА.
БЕЗСПОРНО РАДИКАЛЬНО УДАЛЯЕТЪ ВЕСНУШКИ, УГРИ, ПЯТНА, ЗАГАРЪ, МОРЩИНЫ

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

DR. A. KRAMNIK.
Siifiliſe, tripperi ja kõrwalhaig. arſtimine.
Pühapäew. 4—5 p. l. | Waſtuw. igap. k. 6 p. l.— 11 õ. | Kehwemat. kättesaadaw.
606 Woſneſenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2, уг. Невскаго
Kella 9—12, 6—10 õht. Kabin. eraldi. Terawa kroonik. tripperi ja Siifiliſe 606-914 ſpets. arſtimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arſtimiſe- ja järeluur.-wiis.

Maksuta arſtim. ja wäljatõmb. **hambaid**
Kunſthambad.—Ainult maks materj. eeſt. D. S. Remizewi Hamba kliinik. Садовая 18.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба.
САДОВАЯ 42, уг. Спасск., тел. 403—79. Nõu 50 k. Haigete waſtuw. eriarſt. poolt k. 8 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 8—3, 4—10 õ.; ſeedim. kõhuhaig. 10—4, 4½—9 naeſter., ämmapr. 10—9, kõig. 11—2, 4—7; kõrw., kurgu, nina 11—2, 4—7; ſiim. haig., pilk. 11—12½, 6—8; erk. haig., ſuru-erg. kor. (tabes), üdi kutw., pr. joomeröh. arſt. kõpp. 4—7 ingah., trip. ſif. 606—914 8 h. — 10 õh. [illegible] kiſepriiſ joon, ilma mcl. Hamba haig., kunſtl. hamb. 10 h. kuni 9 õ. Röntgen. Wärske wäda.
Naeſtele kättesaadaw.

Фельдшеръ опытный оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 в.

Osaw ämmaemand
annab nõu ja abi raſkejalgſ. ja ſünnit. Waſtuw. igal ajal. Вознесенскій пр., д. № 15, кв. 18. tel. 535-50.

Osaw ämmaemand
Annab lahkeſte abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool. Tel. 526—57.

Kunſthambad
waſtuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. M. K. Toom.

M. S. Kurikka
Soome kohakuulamiſe kontor. Soowitab teenijaid kõigenſuliſi. Уг. Владимірск. и Загородн. пр., 1. кв 3. съ улицы. Soowit. iſikliku. kõik rahw. ſuures wäljaw. iiſtl. ſoowituſtega witm. kohaſt. Jaoskondi ei ole, teiſtega mitte ſegada. Siin nõutakſe teenijaid. tel. 282-32.

Eeſti Kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja ſoowitab kõikſugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Petr. Eeſti Karskuſe Selts „Ustawus"
Ubelna ſuwe alas ja teatris „Miniatür" — (Удѣльная, Ярославскій пр. 60-62)
Teiſel Suwiſte pühal 30. mail 1916. a.
paneb **Muuſikaliſe-drama pidu** toime.
Ette ſaab kantud Heino Anto drama ühes waatuſes „Uue elu läwel" tuntud näitejuht pr. Tago-Põdrami juhatuſel, ll. ja pr. Wald'ide ja ll. ja pr. Mägi'de kaaſtegewuſel — eſimeſt korda. Kontſerdi oſas ſaawad oſa wõtma keiſ. teatri baſſilaulja B. Hanſen, K. Weltmann, Leonidow ja teiſed.
Aed awatud kella 4, muuſika aias kella 5, kontſerdi oſa ajas kella 6 ja näidend kino teatris kella 7.
Lõpul **tants** kella 11 ½ ööſeni wendade Cannokite keelpillide orkeſtri ſaatel.

Petrogradi Eesti Spordi Selts „KALEW"
Spordiwäli, Uues Petrogradis, Golodai ſaarel, Golodai per. 6a, Tram. nr. 24
30. mail ſ. a. kell 2 p. l.
ſuwiſe hooaja pidulik awamine
Päewakord
1. Lipu üleſtõmbamine ja ſpordimeeſte rongikäik.
2. Süſtade wõiduſõit.
3. Wõitluſed raskes jõuſtikus.
4. Wõiſtluſed raskes jõuſtikus.
5. Harjutuſed kangil ja Rooma rõngaſtel.
6. Jalapalli match Kalew—Kretſhet.
7. Auhindade wäljajagamine.
Awamiſe päewal mängib ſpordiwäljal muuſika. — **Siſſeminek makſuta.**
Wihmaſe ilma puhul jäetakſe awamine järgmiſele pühapäewaks.

Petrogradi põllumajanduſliſte ſaaduſtega kauplemiſe oſaühiſus
„Produkt"
Põhjuskapital 150000. Tagawarakapital 2275.
№ 3. Petrogradis, Спасскій пер. № 3.
Telefonid: Juhatus—nr. 219-48. Kontor—nr. 465-73. Kauplus—nr. 626-42.
Telegrammide adreſs: Петроградъ, „Продуктъ".
Piima-, põllu- ja karjaſaaduſte keskladu.
(Engros et en detail)
Oſtab ja müüb heade tingimiſtega: **wõid** parematest kodumaa ja Wenemaa wabrikuteſt, hapu koort, kohupiima, kurkiſid, juuſtuſid, Riia kapſaid jne.
Wahetalitus kõikſugu jahukaupadega, ſuhkruga, ſoolaga ja loomatoidu ainetega.
Oma külmad ruumid.
Kaupade headuſe eeſt waſtutawad katſed ameilisteſt laboratoriumideſt.
Piimatalituſte maſinad: koorelahutajad Alfa-Nobel ja teiſed; plekkriiſtad Petrogradi ja wäljamaa wabrikuteſt.
Toimetab wäheſe waewatasu eeſt kõikſugu põllu-, aia- ja karjaſaaduſt kaſulikult turule.
Wõtab külmaruumidesſe (ХОЛОДИЛЬНИКЪ) wõid ja muud ruttu rikkiminewat kauba hoiule ja annab ſelle peale laenu wälja.

Maakaitſeliſi automobili roodu
walmiſtab ruttu
Schofferite kurſuſed,
Рузовская 11.

Juurdelõikuſe- ja õmbluſe-kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariiſi meetodi järele õpetatakſe lühikeſe aja ſees amet kätte. Teeniſtuſes olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Sealſamas müüakſe ka kõige uuemaid moodelehta ja lõikiſid walmis ja tellimiſe peale. Seletuſed ka Eeſti keeles.

Rongide sõiduplaan.

Petrogradiſt minewad rongid:

Balti waksaliſt:

Gatſhinani — k. 7.10 min. hom.; 12.10, 3.15, 4.50, ja 5.40 min. päewal; kell 6.25, 7.30, 8.30 ja 10.40 min. õhtul; kell 1.05 ööſel. Narwa — kell 10.15 hom. ja 12.50 min. ööſel. Jõhwi — kell 8.— 8.50 ja 10.— õhtul. Oranienbaumi: k. 6.50, 7.50, 10.— ja 10.50 m. hom.; kell 12.—, 2.—, 3.—, 4.—, 4.40, 5.—, 5.20 ja 5.50 min. päewal; kell 6.10, 6.35, 7.—, 7.40, 8.15, 8.40, 9.—, 9.50, 10.50, 11.45 ja 12.40. min. õhtul; Tallinna — kell 8.50 ja 10.— õhtul.

Rong tuleb Tallinnaſt kell 7.44 ja 8.15 min. hom.; Jõhwiſt tuleb kell 8.— hom. Igas Riia ja Tallinna rongis on rahwuswaheliſe ſeltſi wagun.

Soome waksaliſt lähewad:

Helſingiſſe — kell 12.— ja 1.05 ööſel, kell 7.40 ja 9.30 min. hom.; 5.50 päewal; kell 8.— õht. Wiiburiſſe — kell 7.— hom.; kell 1.15 ja 4.20 min. päewal. Terijõele — kell 10.40 min. hom. kell 12.30 ja 4.30 min. päewal ja 7.30 õht. Kalwolaſſe — kell 3.05 min. päew., kell 9.30 ja 10.30 min. õhtul. Pargolowoſſe: kell 2.10 ja 5.35 min. päewal ja kell 10.10 min. õhtul. Schuwalowoſſe — kell 4.40 min. päewal.

Nikolai waksaliſt lähewad rongid:

Toſnoſſe: kell 11 hom., kell 2, 2.25 min., 2.50 min., 3.15 m., 3.40 min. ja kell 4 päewal, kell 6 õhtul, kell 12.30 min. ja kell 1 ööſel; Ljubani kell 8.30 min. ja kell 11 hom., kell 2, 2.25 min., 2.50 min. 3.15 min., 3.40 min. ja kell 4 päewal, kell 6, kell 8, 8.25 min., 8.50 min., 9.15 min., 9.40 min. ja 10.05 min. õhtul, kell 12.30 min. ja kell 1 ööſel, M. Wiſcheraſſe: kell 6 õhtul; Bologojeſſe: kell 2, k. 2.25 min. 2.50 min., 3.15 min., 3.40 min., 4.00 päewal, kell 8.00, 8.25 min., 8.50 m., 9.15 min., 9.40 min., 10.05 min. õhtul, kell 1 ööſel; Kolpinoſſe: kell 8.30 min., 10.45 min. hom., kell 1.00 min., 1.30 min., 4.10 min., [illegible] min. päewal, 6.55 min., 7.30 min., 10.12 min. õhtul; Moſkwaſſe: kell 8 8.50 min., 9.15 min., 9.40 min. õhtul.

Petrogradis wõetakſe

„Pealinna Teataja"

tellimiſi waſtu järgmiſtes kohtades:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katariina [illegible], nr. [illegible]

„Ühiselu" raamatukaupl. — Ohwitſeri uul., nr. [illegible]

Hra K. Saaretok Põhja Waſt. Kred. Ühiſuſes — S. [illegible] uul., nr. 10.

Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühiſuſes — [illegible] uul., nr. 5.

E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali [illegible]

O. Steinberg pagari äri — Wiib. pool, Romanowi ja [illegible] nurgal, nr. 5—7.

A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 3

Hra A. Juhkamſon — W. S., 7 liin, nr. 32.

Hra T. Riomar — Ohwitſeri uul., nr. 54.

„Livonia" piimaäris — Saballanski pr., nr. 14.

„Produkti" piimaäris — Spaſſki per., nr. 3.

Opipoiſſi 14—15 a. tarwitatakſe. Н. Петергофъ, Романовск. пр. 41. аптекарск. складъ К. И. Эстеръ.

Wiiſakat noortmeeſt
otſitakſe toa ſeltſil. Суворовск. пр. 39/9, кв. 11.

Tuba möbleeritud
üüritakſe wälja Eeſti perekonnas. Ст. Удѣльная, Ярославск. пр. 63, кв. 2

Otſin kontori jaoks 2 õpipoiſſi 15-16 aaſt. Ilmakoolt haridus. В. О. 5 лин. № 68, Торг. домъ А. І. Штурмъ и Ко, отъ 9-11 утра.

ADWOKAT
J. Kangur
Petrograd, Kamennoostrowski pr. 48, tel. [illegible]

[illegible] J. Wahtari trükikojas, Petrograd, Sadowaja 36.